

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

אמנות התיאטרון

תכנית לימודים לחטיבה העליונה

בבית הספר הממלכתי והממלכתי – דתי

תשפ"ב, 2022

חברות וחברי ועדת מקצוע

ד"ר שרון להבי אהרונסון, יו"ר ועדת מקצוע,
אפי וישניצקי לוי, מפמ"ר תיאטרון
איילה רייכרט, ממונה קוריקולרית ופיתוח תוכניות
לימודים
ד"ר יאיר ליפשיץ
משה פרלשטיין
מיכל בן עמי
דנה צרפתי
ד"ר שלי זר ציון
אביגל גרין
ענת קרטס
לנה זריק
רותי שמואלוב
טל לנדמן
בן הכט
חגית קרש

כתיבה:

ענת קרטס
אביגיל גרין

תוכן עניינים

3	מבוא/ רציונל
4	רעיונות גדולים של תחום הדעת תיאטרון
4-5	הנחות יסוד ועקרונות פדגוגיים
6	היחידות הנלמדות במסלול משחק והפקה
6	היחידות הנלמדות במסלול עיצוב במה
7	מיומנויות, ערכים והרגלים
7	מסגרת ההיבחנות במסלול משחק והפקה
8	מסגרת ההיבחנות במסלול עיצוב במה
9-15	היחידה הראשונה: רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע
9-10	חטיבה א: רכיבי האירוע התיאטרוני-נושאים ומטרות
10-13	חטיבה א: רעיונות גדולים
13	חטיבה ב: סוגי מופע- נושאים ומטרות
14-15	חטיבה ב: רעיונות גדולים
16-27	היחידה השנייה: דרמה ותיאטרון החל מהמאה החמישית לפנה"ס עד אמצע המאה ה-19
16-27	היחידה השלישית: דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי מאמצע המאה ה-19 ועד היום
16	מטרות היחידות השנייה והשלישית
17-27	רעיונות גדולים
18-30	היחידה הרביעית: מיומנויות ביצוע בתחום המשחק
28	מטרות
28-30	רעיונות גדולים
31-35	היחידה החמישית: תפקידי היוצרות והיוצרים ותהליכי ההפקה
31	מטרות
31-35	רעיונות גדולים
36-41	מסלול עיצוב במה
36	מבוא/רציונל ומטרות
37	יחידות נלמדות ומסגרת ההיבחנות
38-41	רעיונות גדולים
42-45	רשימה ביבליוגרפית

מבוא/ רציונל

כתיבת תכנית לימודים חדשה מעוררת שאלות בסיסיות בנוגע למקומו של התיאטרון בתרבות בת-זמננו: מהי תרומת לימודי התיאטרון לתלמידים. ות? כיצד ניתן להשפיע על עולמם. התרבותי והערכי של התלמידים והתלמידות ולעצב אותו באמצעות חשיפה לתיאטרון וליצירת תיאטרון? מהן הדרכים לעשות זאת?

התיאטרון הוא תחום רב-ממדי, המשלב שפה מילולית, פיזית, חזותית ומוסיקלית. ככזה, הוא פונה לתלמידים. ות. בעלי. ות. יכולות וחוזקות מגוונות ובעיקר לתלמידים ולתלמידות המעוניינים ומעוניינות להעשיר את עולמם – כיוצרים. ות, כחוקרים. ות. וכצרכני. ות. תרבות מיומנים. ות. וביקורתיים. ות.

במהלך ההיסטוריה, מאז המאה ה-5 לפנה"ס, התיאטרון לבש ופשט צורות ותכנים, וזאת בהשפעת שינויים תרבותיים, חברתיים וטכנולוגיים, שעיצבו בכל פעם מחדש את החשיבה האנושית ואת אופני הביטוי הדרמטיים והתיאטרוניים. לפיכך, המחקר ודרכי ההוראה, הושפעו והשתנו בהתאם. בחלוף השנים, השתנו מרחבי היצירה והצפייה והורחבו גבולות היצירה. בתוך כך, טושטשו הגבולות בין תחומי האמנויות השונים ובין סגנונות וסוגות בתחום התיאטרון.

בתחום הדרמה והתיאטרון, ניתן להבחין כיום בהשפעות העולם הווירטואלי והדיגיטלי, ובשילוב סוגי מדיה שונים ביצירה אחת. הצגות רבות הן תלויות מקום ומשתפפות קהל ואף חותרות לשינוי בהיררכיות המקובלות של רכיבי התיאטרון השונים ביצירה הבימתית. **נוכח דינמיות זו חשוב להציע תכנית לימודים חדשה שתתייחס גם לשינויים אלה ותהווה שינוי לתפיסה שהייתה רלוונטית עד המאה ה-20, המתייחסת לטקסט דרמטי כציר למידה מרכזי.**

לצד השינויים בשדה התיאטרוני, גם בתחום כתיבת תכניות הלימודים חלים שינויים והתפתחויות בהתאם לתפיסות חינוכיות, המתעדכנות במערכת החינוך בארץ ובעולם.

עיקר השינוי המוצע אינו בתוכני הלימוד, אלא בנקודת המוצא להוראתם.

תכנון הלימודים משקף תפיסה על-פיה הלמידה נוצרת מעצם המפגש בין מורה לתלמיד. ה – מפגש מצמיח ידע. במרכז תהליך הלמידה ניצבים הלומדות והלומדים ויחד עם המורה, הם. ן. יחקרו, ימגו ויבנו ידע. חוקרים. ות. ויוצרים. ות. תוך שיתוף פעולה עם תלמידי. ות. הכיתה. **תהליכי הלמידה מתבססים על החיבור בין רעיונות גדולים, גופי ידע, מיומנויות, תהליכי חקר אישיים ושיתופיים, בדגש על רלוונטיות ומעורבות. תכנית הלימודים העדכנית נועדה להבטיח למידה רחבה ומשמעותית של אמנות התיאטרון במאה ה-21.**

רעיונות גדולים של תחום הדעת תיאטרון

- התיאטרון הוא מדיום אמנותי חי, העוסק בסוגיות אנושיות, בקונפליקטים, במיתוסים ובערכים המייצגים מסורות ותרבויות שונות לאורך אלפי שנים, והנו אמנות רלוונטית ומשמעותית מאז ועד היום
- אמנות התיאטרון מקיימת דיאלוג בין יוצרים.ות (מחזאים.ות, במאים.ות, שחקנים.ות, מעצבים.ות, מתרגמים.ות, מפיקים.ות), כמו גם בין היצירה לבין הקהל, בין יוצרים.ות לבין הטקסט, והיא בבסיסה אמנות קבוצתית ושיתופית
- התיאטרון הוא מדיום אמנותי המפגיש אמנויות רבות: דרמה (מחזאות), בימוי, עיצוב, משחק, מוסיקה, וידאו, מחול ותנועה; מפגש רב ממדי זה הינו בסיס לתקשורת ולהעברת רעיונות
- התיאטרון הוא "מקום להסתכלות" (*Teatron = "a seeing place"* במקור היווני) ולהתבוננות; מוסד תרבותי המתקיים בצורות שונות ומגוונות בזמן ובמרחב, והוא מציג ומשקף התרחשויות חברתיות, פוליטיות ותרבותיות

הנחות יסוד

- לימודי התיאטרון מזמנים אפשרות לביטוי אישי וקבוצתי, תוך התייחסות לממדים שונים באישיותם.ן של התלמידים.ות – ממד קוגניטיבי, רגשי, תנועתי, חושי, אמנותי וחברתי
- לימודי התיאטרון נותנים ביטוי לשילוב הממדים – הקוגניטיבי, הרגשי, הפיזי, האמנותי והחברתי של התלמידים והתלמידות, תוך למידה ויצירה
- הרב-ממדיות המאפיינת את התיאטרון, מכוונת לפיתוח האינטליגנציות השונות, תוך פיתוח הפוטנציאל האישי, ומתוך מודעות לחברה על גווניה השונים
- למידה והתנסות בתחום התיאטרון מקדמת ערכים חברתיים ופיתוח מיומנויות של הקשבה, סובלנות, אמפתיה וכבוד לאחר
- לימודי התיאטרון מזמנים היכרות עם יצירות מופת של התרבות המקומית והעולמית
- לימודי התיאטרון מאפשרים לתלמידים ולתלמידות לממש את היצירתיות שלהם
- תהליכי הלמידה והיצירה של תחום התיאטרון מאפשרים חשיפה והתנסויות כיוצרים וכצרכנים ביקורתיים של תרבות חזותית גדושת גירויים הנוכחת במרחב הציבורי
- לימודי התיאטרון מזמנים רכישת מיומנויות ביצוע בתחומים שונים (משחק, בימוי, דרמטורגיה, תחומי העיצוב וההפקה)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

- התכנית כוללת שני מסלולי למידה במסגרת 5 יחידות: מסלול משחק והפקה ומסלול עיצוב במה. בתי ספר יוכלו לבחור ללמד במסלול אחד או בשני מסלולי למידה

עקרונות פדגוגיים

- **שילוב הלמידה העיונית, הצפייה, ומיומנויות הביצוע** תכנית הלימודים תזמן לתלמידים.ות חוויית למידה שבה יהיו אינטראקציה הדוקה וקשר בין הלמידה העיונית, החקר, הצפייה ומיומנויות הביצוע. דרכי ההוראה תהיינה אפוא אינטגרטיביות, במטרה להביא להעמקת הידע התיאורטי של הלומדים.ות תוך שכלול מיומנויות ביצוע והתנסות בעשייה יצירתית
- **הקניית מיומנויות ביצוע** בתהליכי הלמידה בתחומי המשחק, הבימוי, הדרמטורגיה, עיצוב התלבושות, התפאורה, המוסיקה והתאורה
- **צפייה** בהצגות חיות ומוקלטות באופן שיבליט את הזיקה בין תיאוריה ומעשה כחלק מתהליכי הלמידה
- **למידה והערכה** יתבצעו בתהליכי הלמידה מבוססת הפרויקטים בדרכי הערכה מגוונות לאורך כל תהליך הלמידה ובכל אחת מהיחידות
- **צירים שזורים ומשפיעים זה על זה** התכנית תציע דרכים מגוונות לשילוב הצירים הארוגים זה בזה: **הציר ההיסטורי, החברתי, התרבותי, האסתטי, הבין-תחומי והערכי במטרה לארגן את יחידות התוכן על פי רציונל ורעיונות גדולים**
- **יחידות הלימוד ילמדו באופן ספירלי** (הוראה ספירלית היא כזו שעושה שימוש בחזרה לנושאים שנלמדו בעבר לאורך תהליך הלימוד, כאשר בכל פעם הלימוד הופך מעמיק יותר)
- **רעיונות גדולים כציר מארגן להוראת גופי הידע** נקודת המוצא והציר המארגן ביחידות הלימוד תהיה בחירה ברעיונות גדולים הרלוונטיים למורים.ות וללומדים.ות
- **בחירה של מחזות והצגות** במסגרת היחידות הנלמדות מתוך בנק המחזות המוצע
- **יש ללמד סה"כ 6 מחזות לפחות במהלך 3 שנים**
- **יש לצפות ב 10 הצגות לפחות במהלך 3 שנים**

היחידות הנלמדות במסגרת המסלול משחק והפקה:

יחידה ראשונה – רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע:

א. ייחודו של המדיום, המוסכמות והרכיבים של השפה התיאטרונית בתיאטרון דרמטי (מבוסס מחזה),
תהליך היצירה ממחזה להצגה

ב. סוגי מופע – נושא אחד לבחירת המורה מתוך מאגר נושאים: אמנות המופע (פרפורמנס), תיאטרון מחול,
תיאטרון מוסיקלי (מחזות זמר, אופרה), תיאטרון חזותי, תיאטרון בובות, תיאטרון חפצים, תיאטרון בעל זיקה קהילתית

יחידה שנייה – דרמה ותיאטרון החל מהמאה החמישית לפנה"ס עד אמצע המאה ה-19

יחידה שלישית – דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי מאמצע המאה ה-19 ועד היום

יחידה רביעית – מיומנויות ביצוע בתחום המשחק

יחידה חמישית – תפקידי היוצרות והיוצרים ותהליכי הפקה

היחידות הנלמדות במסגרת המסלול עיצוב במה:

היחידות מאפשרות בחירה של מחזות והצגות ושילוב של נושאים על פי החלטת המורה:

יחידה ראשונה – רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע:

א. ייחודו של המדיום, המוסכמות והרכיבים של השפה התיאטרונית בתיאטרון דרמטי (מבוסס מחזה), תהליך
היצירה ממחזה להצגה

ב. סוגי מופע – נושא אחד לבחירת המורה מתוך מאגר נושאים: אמנות המופע (פרפורמנס), תיאטרון מחול,
תיאטרון מוסיקלי (מחזות זמר, אופרה), תיאטרון חזותי, תיאטרון בובות, תיאטרון חפצים, תיאטרון בעל זיקה
קהילתית

יחידה שנייה – דרמה ותיאטרון עד אמצע המאה ה-19

יחידה שלישית – דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי מאמצע המאה ה-19 ועד היום

יחידה רביעית – עיצוב תפאורה/ תלבושות/ תאורה [על פי החלטת בית הספר]

יחידה חמישית – עיצוב תפאורה/ תלבושות/ תאורה [על פי החלטת בית הספר] ותהליכי הפקה

ביחידות השונות נבקש להעריך:

מיומנויות קוגניטיביות, מיומנויות ביצוע דיסציפלינריות, מיומנויות חברתיות:

- ידע, הבנה
- חשיבה מסדר גבוה: פרשנות, יצירת הקשרים בין נושאים, תחומים, רעיונות, השוואה
- הבניית תהליכי חקר ותהליכי יצירה ושימוש במקורות מידע והשראה
- חשיבה רפלקטיבית
- מיומנויות ביצוע (משחק, תנועה, בימוי, עיצוב, דרמטורגיה)
- איכות ביצוע של תוצרים
- יצירתיות
- חשיבה אסתטית
- שפה מקצועית

הרגלים וערכים:

- אמפתיה, הקשבה והתחשבות באחר, עבודת צוות
- עמידה בלוח זמנים
- שמירה על נהלים
- השתתפות בכיתה
- מחויבות לתהליכי הלמידה כיחידים.ות ובקבוצה ויכולת לעבוד עם שותפים
- כבוד ליוצרים.ות וליצירה האמנותית
- אחריות מקצועית בעבודה אישית ושיתופית

מסגרת ההיבחנות במסלול משחק בימוי והפקה קישור לאוגדני הערכה במרחב הפדגוגי

- **היחידה הראשונה** – רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע – הערכה חלופית, מתבצעת בכיתות י' ו-י"א
- **היחידה השנייה** – דרמה ותיאטרון עד אמצע המאה ה-19 – הערכה חלופית מתבצעת בכיתות י' ו-י"א
ובחינה מסורתית נערכת בכיתה י"ב
- **היחידה השלישית** – דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי מאמצע המאה ה-19 ועד היום – הערכה חלופית
מתבצעת בכיתות י' ו-י"א ובחינה מסורתית נערכת בכיתה י"ב
- **היחידה הרביעית** – משחק – נבחנת במסגרת הפקת הבגרות בכיתה י"ב
- **היחידה החמישית** – תהליכי הפקה – נבחנת במסגרת הפקת הבגרות בכיתה י"ב

מסגרת ההיבחנות במסלול עיצוב במה

- היחידה הראשונה – רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע – הערכה חלופית, מתבצעת בכיתות י' ו-י"א
- היחידה השנייה – דרמה ותיאטרון עד אמצע המאה ה-19 – הערכה חלופית מתבצעת בכיתות י' ו-י"א ובחינה מסורתית נערכת בכיתה י"ב
- היחידה השלישית – דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי מאמצע המאה ה-19 ועד היום – הערכה חלופית מתבצעת בכיתות י' ו-י"א ובחינה מסורתית נערכת בכיתה י"ב
- היחידות הרביעית והחמישית נבחנות במסגרת הבחינה המסכמת החיצונית ובהתאם לתחום הלמידה הספציפי של התלמידים.ות: עיצוב תפאורה ואביזרים, עיצוב תלבושות, עיצוב תאורה
- פרויקט הסיום של תלמידי מסלול עיצוב במה נפרד מפרויקט הסיום של תלמידי.ות המשחק, בימוי והפקה

היחידה הראשונה: רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע

א. חטיבה א' – רכיבי האירוע התיאטרוני, ייחודו של המדיום, מוסכמות ורכיבי השפה התיאטרונית בתיאטרון

דרמטי (מבוסס מחזה), ממחזה להצגה ("from page to stage")

ב. חטיבה ב' – סוגי מופע נוספים – נושא אחד לבחירת המורה מתוך מאגר נושאים הבאים: אמנות המופע (פרפורמנס),

תיאטרון מחול, תיאטרון מוסיקלי (מחזות זמר, אופרה), תיאטרון חזותי (בובות, חפצים), תיאטרון בעל זיקה קהילתית

- היחידה נלמדת במהלך שלוש שנים והיא הבסיס ללימודי התיאטרון ועליה נשענות היחידות האחרות
- במסגרת לימודי היחידה יצפו התלמידים **בעשר הצגות** לפחות במהלך שלוש שנים
- במסגרת לימודי היחידה ילמדו **שני מחזות** לבחירה מתוך כלל המחזות הנלמדים במהלך שלוש שנות הלימוד
- במסגרת לימודי החטיבה השנייה (סוגי מופע) התלמידים יצפו בשלושה מופעים לפחות

חטיבה א' ביחידה עוסקת בנושאים:

- ייחודו של המדיום, הבנת מהות התיאטרון, המוסכמות והרכיבים של השפה התיאטרונית
- תפקידי היוצרים.ות השותפים.ות להפקה
- היצירה כמעשה פרשני
- הקשר של היוצרים והיוצרות עם הקהל וחווית הצפייה

מטרות החטיבה:

בתחום הקוגניטיבי

- הבנת ייחוד המדיום
- התנסות בעבודה עם רכיבי התיאטרון בזיקה לתכנים הנלמדים ביחידות השונות
- פיתוח היכולת להשתמש באופן מושכל ברכיבי האירוע התיאטרוני, על מנת ליצור תפיסה תיאטרונית כוללת
- היכרות עם רכיבי האירוע התיאטרוני ככלי לניתוח מחזות ויצירות בימתיות
- הבנה של מושגי מפתח בחוויה התיאטרונית, המבוססת על צפייה, פרשנות ויצירה
- שכלול יכולת הכתיבה וההבעה של הלומדים.ות תוך שימוש בשפת התיאטרון
- היחידה נועדה ליצור שפה משותפת ללמידה, לאפשר ללומדים.ות להצטרף למסורת התיאטרונית רבת השנים ולהכיר את השיח המקצועי הקיים בשטח

בתחום האישי והבינאישי

- פיתוח אמפתיה, יכולות הזדהות
- פיתוח מיומנות בניהול דיאלוג עם עמיתים.
- פיתוח היכולת להבין מניעים, קונפליקטים, מצבים רגשיים – בזיקה לעבודה עם טקסט דרמטי

דוגמאות לרעיונות גדולים הרלוונטיים להוראת היחידה:

- הייחודיות של היצירה התיאטרונית מבוססת על פענוח ובנייה של הקשרים בין רכיבים דרמטיים ובימתיים
- יצירת תיאטרון במהותה מבוססת על שיתוף, דיאלוג, ריבוי קולות, ועבודת צוות
- התיאטרון במהותו אמנות חברתית וקהליתית ולכן היא בעלת יכולת השפעה על החברה האנושית
- החוויה התיאטרונית מתממשת במפגש ב'כאן ועכשיו' במרחבים שונים ובכך משפיעה על היוצרים והקהל

רעיונות גדולים, נושאים, מיומנויות וערכים

הנלמדים ביחידה הראשונה – חטיבה א'

רעיון גדול לדוגמה כבסיס להוראת היחידה: הייחודיות של היצירה התיאטרונית מבוססת על פענוח ובנייה של הקשרים רב-ממדיים בין רכיבים דרמטיים ובימתיים		
ידע	מיומנויות	ערכים
מהו אירוע תיאטרוני? • מהן ההגדרות המייחדות את המדיום? • מהם סימני השפה התיאטרונית? [לדוגמה: 13 הסימנים ע"פ טדאוש קובזן]	אוריינות מידע • איתור ומיזוג הגדרות • זיהוי סימני השפה התיאטרונית כמאפשרת תקשורת, העברת רעיונות, מסרים ותובנות השוואה • בין אמנות התיאטרון לבין אמנויות אחרות כאמצעי להבנת ייחודה של השפה התיאטרונית	• חינוך לתיאטרון מרחיב את הידע וההשכלה הכללית של התלמידים.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	אוריינות מידע • זיהוי הרכיבים הדרמטיים בטקסט התיאטרוני ככלי לניתוח טקסט דרמטי איתור מידע ומיזוג • פירוק והרכבה של הרכיבים הדרמטיים בטקסט לצורך יצירת פרשנות וביצוע אוריינות מידע זיהוי הרכיבים הבימתיים בטקסט התיאטרוני / באירוע התיאטרוני ומיזוגם ככלי להבנת היצירה ומתן פרשנות בביצוע יצירתי. היכולת לתאר וליצור איתור מידע ומיזוג • יצירת הקשרים בין הרכיבים הבימתיים ככלי לניתוח וכאמצעי לפרשנות (פירוק והרכבה של הרכיבים)	רכיבים דרמטיים: • עלילה, מבנה דרמטי • אפיון דמויות • יחסים, קונפליקט • שיח (שפה, משלב לשוני) • זמן דרמטי (תקופה, זמן התרחשות) • חלל דרמטי • הוראות במה רכיבים בימתיים: • יחסי קהל במה • סוגי במות: קופסה שחורה (חלל גמיש), זירה, במה פורצת, במה פרונטלית (לדוגמה: פרוסניום), במת מסלול (דו צדדי) • רכיבי תפאורה ואביזרים • תלבושות, איפור ואביזרי דמות • מוסיקה, סאונד ואפקטים • תנועה
רעיון גדול לדוגמה: יצירת תיאטרון מבוססת על שיתוף, דיאלוג, ריבוי קולות ועבודת צוות		
ערכים	מיומנויות	ידע
חינוך לשיתוף פעולה ועבודת צוות אחריות אישית	אוריינות מידע • היכרות עם תפקידי היוצרים. ות והחשיבות של כל אחד מהתפקידים במארג הכולל של היצירה איתור ומיזוג מידע • הבנת מהות היצירה כתהליך חקר, כחיפוש פרשנות וכדיאלוג בין יוצרים. ות	היכרות עם תפקידי היוצרים • משחק • בימוי • מחזאות, תרגום, דרמטורגיה • עיצוב תנועה • עיצוב תפאורה ותלבושות • עיצוב תאורה • עיצוב סאונד ומוסיקה • עיצוב באמצעות סוגי מדיה

רעיון גדול לדוגמה: החוויה התיאטרונית מתממשת במפגש ב' כאן ועכשיו', מבוססת על פרשנות ומתממשת במרחבים שונים

ידע	מיומנויות	ערכים
ממחזה להצגה – ניתוח המחזה והמעבר הפרשני להצגה • ניתוח הוראות הבמה • אפיון ועיצוב דמויות במחזה ובהצגה • הבנה וניתוח של הרצון והמעצור של הדמויות במחזה וביטויים בעבודת השחקן ובמיזנסצנה • הבנה וניתוח של התפתחות הדמויות במחזה וביטויים בעבודת המשחק בהצגה • אפיון ועיצוב מערכות היחסים בין הדמויות • ניתוח ועיצוב של הקונפליקטים	אוריינות מידע פרשנות והיסק ממקורות מרחבים • קריאה וניתוח של מחזות והצגות • יצירת הקשרים בין הרכיבים הדרמטיים לבימתיים • זיהוי פרשנות רעיונית וחזותית וביטוייה ברכיבי הבמה חשיבה ביקורתית וחשיבה יצירתית • מתן פרשנות לטקסט דרמטי על ידי יצירה בימתית והפקת הצגות	• חינוך לחשיבה פרשנית, ליצירה ולביטוי אישי • דיאלוג בין היוצרים.ות ובין היוצרים.ות לבין קהל

רעיון גדול לדוגמה: התיאטרון במהותו הוא אמנות חברתית וקהילתית ולכן הוא בעל יכולת השפעה על החברה האנושית

ידע	מיומנויות	ערכים
צפייה בהצגה • ניתוח רכיבי ההצגה • פיענוח העולם הבימתי מנקודת המבט של הצופים • יחסי קהל במה • השהיית חוסר האמון ("suspension of disbelief") • •	אוריינות חזותית ומילולית • זיהוי ותיאור של רכיבי ההצגה חשיבה ביקורתית ופרשנית • השוואה ומיזוג בין רכיבים תיאטרוניים שונים בבסיס לניסוח אמירות / רעיונות אוריינות מידע • היכרות עם הרקע הרלוונטי להעלאת ההצגה ולאופן קבלת	• העשרת עולם התוכן באמצעות חשיפה לתפיסות עולם מגוונות ופתיחות לנקודות מבט שונות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	ההצגה (במרחב החברתי, הפוליטי, התרבותי) חשיבה ביקורתית ומודעות חברתית • הבנת היצירה על רקע הזיקה בין הקהל לצופה ותפקיד התיאטרון בחברה	• בין יצירת אשליה להגברת מודעות למנגנון האמנותי אצל הקהל התיאטרון כמוסד במרחב הציבורי • ביקורת הצגות • התקבלות היצירה וההשפעה החברתית של התיאטרון (בחינה דרך מקרי מבחן בהיסטוריה)
--	---	--

היחידה הראשונה – חטיבה ב': סוגי מופע

ניתן לבחור את **אחד** מסוגי המופעים הבאים: אמנות המופע (פרפורמנס), תיאטרון מחול, תיאטרון מוסיקלי (מחזות זמר, אופרה), תיאטרון חזותי (בובות, חפצים), תיאטרון בעל זיקה קהילתית

מטרות החטיבה:

- הברת פרקטיקות אמנותיות שונות, בתקופות שונות, המתאפיינות גם בעירוב סוגי מדיה
- התנסות בשילוב גופי ידע תיאורטיים והתנסות מעשית
- הכרת מגוון יוצרים. וזו מופעים המשלבים תחומי אמנות שונים לאורך ההיסטוריה
- התנסות ביצירה המשלבת סוגי מדיה ואמנויות שונות ואינה בהכרח מבוססת על מחזה
- פיתוח תפיסה בין-תחומית בהלימה למגמות עכשוויות באמנויות ובחינוך
- פיתוח תפיסה בין-תחומית משכללת מיומנויות חשיבה ויצירת הקשרים
- פיתוח מיומנויות ביצוע מגוונות באמצעות התנסות בתחומי האמנויות השונים בתהליך יצירה עשיר
- הבין-תחומיות כפתח לשכלול יכולות הביטוי של הלומדים בהתאם לכישוריהם ונטיותיהם
- בחירה וביטוי אישי של המורה בנושאים וחומרים הנוגעים בעולמו האמנותי/התיאטרוני

דוגמאות לרעיונות גדולים הרלוונטיים להוראת היחידה

- אמנות התיאטרון היא אמנות רב ממדית, הממזגת רכיבי אמנויות שונים וצורות ביטוי מגוונות
- התיאטרון מייצר מרחב המפגיש מיומנויות ותחומי דעת שונים ובכך הוא מרחיב את העושר האמנותי והמקצועי של התחום
- אמנות התיאטרון היא אמנות משחקית הנעה בין בדיון לממשות, בין יצירת אשליה לקיום במציאות
- לטכנולוגיה יש תפקיד ביצירת סגנונות מופעיים שונים לאורך ההיסטוריה
- טשטוש גבולות ובין-תחומיות הם מהמאפיינים הבולטים של התיאטרון בימינו ומשקפים את רוח התקופה

רעיונות גדולים, נושאים, מיומנויות וערכים הנלמדים ביחידה הראשונה – חטיבה ב'

רעיון גדול לדוגמה: אמנות התיאטרון היא אמנות רב-ממדית, הממזגת רכיבי אמנויות שונים וצורות ביטוי מגוונות		
ידע	מיומנויות	ערכים
מאפייני סוג התיאטרון • הפרקטיקה שנבחרה מתוך הרשימה המוצעת ביחידה זו	אוריינות מידע • היכרות עם מוסכמות וטכניקות רלוונטיות לסוג המופע הנלמד חשיבה יצירתית • התנסות בכלים ובמאפייני סוג התיאטרון	• הרחבת אופקים, סקרנות ופתיחות לחוויות תיאטרוניות מסוגים שונים
• בחינת ההקשר ההיסטורי, החברתי של סוג התיאטרון הנלמד	אוריינות מידע • יצירת חיבור בין סוג התיאטרון להקשר ההיסטורי	• השכלה כללית והרחבת הדעת
• דוגמאות של יוצרים ויצירות בסוג התיאטרון הנלמד	אוריינות מידע • ניתוח מאפייני היצירות ביחס לנושא הנלמד	• פיתוח החשיבה האסתטית

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

הרחבת הידע האמנותי והטכנולוגי	אוריינות גלובלית, אוריינות מידע - פיתוח שפה אמנותית בין-תחומית אוריינות מידע - פיתוח מיומנויות ביצוע רלוונטיות לסוג התיאטרון הנבחר אוריינות דיגיטלית - חשיבה יצירתית שימוש באמצעים טכנולוגיים	דוגמאות להשפעת זרמים שונים באמנויות הרלוונטיים לסוג התיאטרון לדוגמה: (ריאליזם, סוריאליזם, דאדא, פוטוריזם, אקספרסיוניזם, סימבוליזם) - זרמים שונים בתיאטרון המרחיבים את גבולות המדיום
--------------------------------------	---	---

יחידה שנייה – דרמה ותיאטרון החל מהמאה החמישית לפנה"ס עד אמצע המאה ה-19

- על המורה לבחור **לפחות שני מחזות** מתוך בנק המחזות הרלוונטיים ליחידה השנייה
- יש ללמד קומדיה וטרגדיה במסגרת היחידה השנייה
- מומלץ לבחור יוצרים ו/או שייכים ו/או לתקופות שונות [קישור לבנק היצירות](#)

יחידה שלישית – דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי – אמצע המאה ה-19 עד היום

- על המורה לבחור **לפחות שני מחזות** מתוך בנק המחזאות המודרנית ו/או מחזות בעידן הפוסט מודרני [קישור לבנק יצירות](#)
- מומלץ לבחור יוצרים ו/או שייכים ו/או לתקופות שונות
- יש ללמד שני מחזות מתוך **בנק המחזאות העברית** או המחזאות הערבית [קישור לבנק יצירות](#)
- סה"כ **ארבעה** מחזות בשלוש שנים

מטרות היחידות השנייה והשלישית

בתחום הקוגניטיבי

- היכרות עם יצירות נבחרות מהמחזאות העולמית והמקומית
- הבנת הקשר בין רעיונות גדולים הנוגעים לאמנות התיאטרון לטקסטים הנלמדים
- ניתוח טקסט תיאטרוני (מחזה, הצגה) תוך שימוש בשפת התיאטרון והתייחסות לרכיבי התיאטרון
- היכרות עם המוסכמות האמנותיות והתיאטרוניות הרלוונטיות לתקופה וליצירה הנלמדת
- היכרות עם פרקי עיון הרלוונטיים למחזה הנלמד (ניתוח, תיאוריות וכו')
- פיתוח מיומנות ביצירת קשרים בין אירועים היסטוריים ותופעות חברתיות, תרבותיות, לביטוייהם ביצירות הנלמדות
- זיהוי וניסוח נושאים ערכיים, כלל אנושיים ותפיסות עולם המתקיימים בטקסטים הנלמדים
- התנסות בשאלות חקר בזיקה לטקסטים הנלמדים

בתחום האישי והבינאישי

- פיתוח מיומנות למידה והתנסות בצוות במסגרת למידה מבוססת פרויקטים
- ניתוח, הבנה ויישום בימתי של מצבים, דמויות, יחסים בהיבט רגשי

דוגמאות לרעיונות גדולים הרלוונטיים להוראת היחידות:

- התיאטרון הוא מדיום המשקף תפיסות עולם, סוגיות אנושיות, חברתיות ופוליטיות בתקופה שבה הוא פועל
- התמורות ההיסטוריות-חברתיות, התרבותיות והאמנותיות משתקפות במוסכמות התיאטרוניות של היצירות
- התיאטרון מאפשר ייצוג של רעיונות אוניברסליים ולוקליים בזיקה לתקופה שנוצר בה
- התיאטרון לאורך ההיסטוריה מציג רעיונות באמצעות פרשנות חדשה למחזות שנכתבו בתקופות שונות

רעיונות גדולים, נושאים, מיומנויות וערכים

הנלמדים ביחידה השנייה – דרמה ותיאטרון החל מהמאה החמישית לפנה"ס עד אמצע המאה ה-19

רעיון גדול לדוגמה: התיאטרון עוסק ברעיונות אוניברסליים ולוקליים בזיקה לתקופה שבה נכתב המחזה		
ידע	מיומנויות	ערכים
יוון העתיקה (המאה החמישית לפנה"ס)		
• האירוע התיאטרוני ביוון העתיקה • החברה והתיאטרון ביוון העתיקה • מקורות הטרגדיה • תרבות ופוליטיקה – מיקום התיאטרון במרחב הפוליס התיאטרון כמוסד אזרחי ודמוקרטי באתונה	• אוריינות מידע • היכרות עם רוח התקופה שבה נוצר המחזה והבנתה	הרחבה של הידע ההיסטורי של התלמידות והתלמידים ושל היכולת להתבוננות מטפורית ורלוונטית
מחזות ומחזאים ביוון העתיקה (המאה החמישית לפני הספירה): אייסכילוס, סופוקלס, אוריפידס, קומדיה יוונית עתיקה: אריסטופנס	• אוריינות מידע • היכרות עם מחזאים והשפעתם על התרבות המערבית • קריאה וניתוח של מחזות	הרחבת הדעת והיכרות עם תרבות עתיקה ותפיסות עולם שונות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמוניות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

• גיבוש הזהות האישית והקולקטיבית של התלמידות והתלמידים באמצעות חשיפה לתרבות ולמעשה היצירה • פיתוח רגישות, אמפתיה לאחר ומודעות חברתית • פיתוח יכולת לביטוי אישי ומעורבות חברתית • פיתוח מודעות לנושאים בין-תרבותיים ורב-תרבותיות במכלול יצירות נלמדות • פיתוח חשיבה אסתטית	חשיבה פרשנית • מתן פרשנות לטקסט דרמטי על ידי יצירה בימתית והשוואה בין הפקת הצגות שונות המבוססות על אותו המחזה חשיבה יצירתית • מתן ביטוי חזותי ופרשני לרעיונות גדולים, לדימויים, לנושאים העולים במחזה	רכיבים דרמטיים: • ממיתוס למחזה: היכרות עם המיתוס, ועם עיבודו ופיתוחו בטרגדיה • קונפליקט טרגי • הכוחות והערכים המתנגשים זה בזה במחזה (בחירה מול גורל) • הגיבור הטרגי • מהלך העלילה • האפקט הטרגי • מקומה ותפקידה של המקהלה בעלילת המחזה • דימויים טקסטואליים ובימתיים • הפואטיקה, אריסטו
		פרשנות עכשווית של מחזות קלאסיים (מעברים בין תרבותיים בזמן ובמקום) • זיהוי, עיבוד, תוספת של רכיבי התיאטרון • ניתוח המימוש הבימתי של הרכיבים הדרמטיים (מאפיון דמות במחזה לעיצוב דמות בהצגה; מהוראות במה במחזה וממוסכמות התיאטרון לעיצוב בימתי) • ממחזה לתפיסת הבימוי הכוללת אמירות, שאלות, עמדות העולות בהצגה

רעיון גדול לדוגמה: התיאטרון הוא מדיום המשקף תפיסות עולם, סוגיות אנושיות, חברתיות ופוליטיות בתקופה שבה הוא פועל		
ידע	מיומנויות	ערכים
ימי הביניים המאוחרים (מאות 14–16)		
רקע היסטורי: • תיאטרון ודת/תיאטרון וריטואל • התיאטרון באירופה של ימי הביניים המאוחרים • תיאטרון של חול בתקופה דתית • תיאטרון וחג, גילום דמויות קדושות • תיאטרון על במות ארעיות • תיאטרון במרחבים דתיים • תיאטרון במרחבים עירוניים, תיאטרון עממי וקרנבל • תיאטרון במרחבים פרטיים	אוריינות מידע • הבנת רוח התקופה שבה נוצר המחזה • הבנת הזיקה בין התיאטרון לקהילה • היכרות עם המוסכמות התיאטרוניות והבנת הקשר בין לבין התקופה שבה נכתב המחזה • יצירת הקשרים בין המחזה לבין הרעיונות, השאלות והאמירות העולות בו והרלוונטיות להווה • הבנת השפעת המקורות האמנותיים שמחוץ לתיאטרון כבסיס לחשיבה ולפעולה יצירתית שאותן ניתן ליישם באופן עצמאי בתרגילים ובכתיבה • בין המחזה לבין הרעיונות, השאלות והאמירות העולות בו והרלוונטיות להווה	• פיתוח מודעות לשינויים תרבותיים בעקבות תהליכים היסטוריים • הרחבת הדעת והשכלה כללית
סוגי המחזות: דרמה ליטורגית; מיסטריות (מחזות תנכיים); מחזות מוסר, פארסות ומחזות קרנבל דוגמה למחזה מוסר – כל אדם; דוגמה למיסטריה – מחזור יורק מאנגליה (אפיזודות "נוח והמבול") – הפקה מורכבת – תיאטרון של עיר שלמה;	אוריינות לשונית • קריאה וניתוח מחזות • חשיבה ביקורתית וחשיבה פרשנית • הבנה של רעיונות, אמירות ושאלות במחזה הנלמד • פרשנות ומתן ביטוי לרעיונות, לאמירות ולשאלות במחזה הנלמד	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	חשיבה יצירתית • מימוש המסקנות מניתוח המחזה לפעולות קונקרטיות ולתוצרים (כגון יצירת תוצר בימתי של תמונה מתוך המחזה)	רכיבים דרמטיים: • דמויות אלגוריות • מבנה המחזה • הרעיונות שבהם עוסק המחזה
אנגליה האליזבתנית ושייקספיר המאה ה-16		
• פיתוח מודעות להיבטים תרבותיים ובין-תרבותיים במכלול יצירות נלמדות • הרחבת הדעת וההשכלה הכללית	אוריינות מידע • הבנת רוח התקופה שבה נוצר המחזה • הבנת הקשר בין המוסכמות התיאטרוניות לתקופה שבה נכתב המחזה חשיבה יצירתית • יצירת הקשרים בין המחזה לבין הרעיונות, השאלות והאמירות העולות בו והרלוונטיות להווה אוריינות לשונית • קריאה וניתוח של מחזות • הבנת הרעיונות, האמירות והשאלות במחזה הנלמד ומתן ביטוי לכל אלה	רקע היסטורי: • מקומו של התיאטרון בחברה האליזבתנית - השפעות פילוסופיות, דתיות, תרבותיות, אמנותיות • התיאטרון האליזבתני – מוסכמות ומבנה: • מיקום התיאטרון במרחב העירוני; • תיאטרון הגלוב • תיאטרון לא מקורה • במה פורצת • יחסי קהל במה • העדר יחסי של תפאורה; בריאת 'עולם' באמצעות מילים • סולילוקווי • נערים בתפקידי נשים; חילופי מגדר • ז'אנרים: טרגדיה, קומדיה, פסטורלה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

		מחזות: טרגדיה שייקספירית נבחרת וקומדיה שייקספירית נבחרת – רכיבים דרמטיים: • מבנה העלילה, זמן, מקום, ריבוי עלילות • מאפייני הגיבור הטרגי בטרגדיה השייקספירית בהשוואה למאפייני גיבור ע"פ אריסטו • מאפייני הקומדיה השייקספירית • זיהוי נושאים, דימויים, קונפליקטים
פיתוח החשיבה האסתטית	חשיבה יצירתית • מימוש רעיונות מהמחזה לפעולות בימתיות קונקרטיות חשיבה פרשנית • הבנה של השפעת המקורות האמנותיים שמחוץ לתיאטרון כבסיס לחשיבה ולפעולה יצירתית שהתלמיד יכול ליישם באופן עצמאי בתרגילים ובכתיבה	ההיבט הפרשני של המחזה (מעברים בין-תרבותיים בזמן ובמקום): • זיהוי וניתוח של פרשנות בהפקה עכשווית המבוססת על מחזה נלמד • איתור, עיבוד ותוספת של מוסכמות התיאטרון • ניתוח המימוש הבימתי של הרכיבים הדרמטיים: מאפיון דמות במחזה לעיצוב דמות בהצגה
	• יצירת הקשרים בין המחזה לבין הרעיונות, השאלות והאמירות העולות בו והרלוונטיות להווה	• מהוראות במה במחזה ומוסכמות התיאטרון לעיצוב בימתי

הקומדיה בעת החדשה המאה ה-17		
רעיון גדול לדוגמה: התמורות ההיסטוריות-חברתיות, תרבותיות ואמנותיות משתקפות במוסכמות התיאטרוניות של היצירות		
ידע	מיומנויות	ערכים
רקע תקופתי: (דתי, פוליטי, תרבותי) - הקומדיה דל'ארטה - התיאטרון בארמון המלך - מוסכמות התיאטרון (שימוש במסכה) - סגנונות של קומדיה: פארסה, קומדיית גיבונים יוצרי קומדיה בעת החדשה: מולייר, גולדוני רכיבים דרמטיים: - הנימה הקומית - מאפייני הדמות הקומית - איירון, אלזון	חשיבה פרשנית - הבנת השפעת המקורות האמנותיים שמחוץ לתיאטרון כבסיס לחשיבה ולפעולה יצירתית אוריינות לשונית - קריאה וניתוח של מחזות - הבנה של הרעיונות, האמירות והשאלות במחזה הנלמד ומתן ביטוי לכל אלה - קריאת מאמרים רלוונטיים למחזה ולתקופה	
- הצחוק ע"פ ברגסון, - מיתוס האביב ע"פ נורתורפ פריי - ביקורת חברתית-פוליטית בקומדיה	חשיבה ביקורתית חשיבה פרשנית פרשנות ומתן ביטוי לרעיונות, לאמירות ולשאלות במחזה הנלמד	

יחידה שלישית - דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי – אמצע המאה ה-19 עד היום

רעיונות גדולים, נושאים, מיומנויות וערכים

ריאליזם, תיאטרון אפי, אבסורד, תיאטרון פוסט דרמטי, מחזאות ישראלית

רעיון גדול לדוגמה: התמורות ההיסטוריות-חברתיות, התרבותיות והאמנותיות המשתקפות במוסכמות התיאטרוניות של היצירות		
ידע	מיומנויות	ערכים
התיאטרון הראליסטי		
מחזות ומחזאים.ות: הנריק איבסן, אוגוסט סטרינדברג, אנטון צ'כוב, טנסי וויליאמס, ארתור מילר, סוזן גלספל, וונדי וסרשטיין	אוריינות מידע - הבנת רוח התקופה שבה נוצר המחזה - היכרות עם מחזאים.ות	
רקע היסטורי, חברתי ואמנותי: - מעמד הבורגנות - תפיסה פסיכולוגית של האינדיבידואל (פרויד) - הרומן הראליסטי - המצאת המצלמה באמצע המאה ה-19 - השפעת הקולנוע - מלחמות עולם השפעות תיאטרוניות: - תיאטרון דמוי מציאות - המחזה העשוי היטב, המלודרמה, נטורליזם (תפיסת הסביבה כמכוננת את ההתנהגות האנושית – אמיל זולה)	אוריינות מידע היכרות עם המוסכמות התיאטרוניות של התקופה שבה צמח הסגנון	פיתוח מודעות להיבטים, היסטוריים, חברתיים, תרבותיים ואמנותיים

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	• הבנת הקשר בין הרכיבים הדרמטיים והבימתיים	רכיבים דרמטיים: • מבנה עלילה • רכיבים הנקשרים בארגון חלל וזמן דמויי מציאות • דמויות מהמעמד הבורגני, מורכבות פסיכולוגית רכיבים בימתיים: • מוסכמת הקיר הרביעי והתפתחותה במאה ה 20 • תפאורה מפורטת דמוית מציאות • כניסה אל פנים הבית – חשיפת חיי המעמד הבורגני • חשיפת חייהן של נשים • גיבוש שיטת משחק מבוססת על האחדה בין שחקני. ית ודמות, גילום פסיכולוגיסטי (סטניסלבסקי והתיאטרון האמנותי המוסקבאי) • מוזיקה שתפקידה להשפיע על רגשות הצופים. ות
התיאטרון האפי		
רעיון גדול לדוגמה: התיאטרון הוא מדיום המשקף תפיסות עולם, סוגיות אנושיות, חברתיות ופוליטיות בתקופה שהוא פועל בה		
ערכים	מיומנויות	ידע
• מודעות חברתית ופוליטית • חשיבה ביקורתית • חשיבה אסתטית	אוריינות מידע הבנת רוח התקופה שבה נוצר המחזה אוריינות מידע • היכרות עם מחזות	רקע היסטורי: בתקופה שבין רפובליקת ויימאר לשלטון הנאצי תיאטרון מעורב מבחינה חברתית ופוליטית השפעות של תיאוריות מרקסיסטיות השפעות אמנותיות:

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	• היכרות עם המוסכמות התיאטרוניות • הבנת הקשר בין המוסכמות של הסגנון לבין תפקידו החברתי של הסגנון	פיסקטור, קולנוע וצילום דוקומנטרי שיטות משחק אנטי ריאליסטיות, תיאטרון במזרח הרחוק, הקברט רכיבים דרמטיים: היסטוריציה – השוואה בין כאן ועכשיו לשם ואז, ריבוי מקומות, קפיצות בזמנים, עלילה אפיזודלית, דמות מספרת, אפיון הדמויות על פי שיוכן המעמדי, מקצוען רכיבים בימתיים: חשיפת אמצעי המנגנון התיאטרוני, מתח חשוף בין שחקן. ית לבין דמות, מוזיקה מנוגדת להתרחשויות, קיטוע סצנות באמצעות שירים, שימוש בשלטים, הוראות במה לשחקן. ית כך שישרת את אפקט הניכור, ג'סטוס תפקידו החברתי של התיאטרון האפי אפקט הניכור – יצירה של הזרה הגורמת לצופים. ות להיות במודעות לאופן הבניית הסיטואציה החברתית
תיאטרון האבסורד		
רעיון גדול לדוגמה: התיאטרון הוא מדיום המשקף תפיסות עולם, סוגיות אנושיות, חברתיות ופוליטיות בתקופה שהוא פועל בה		
ידע	מיומנויות	ערכים
מחזאים. ות: אז'ן יונסקו, סמואל בקט, הרולד פינטר, ז'ן ז'נה, אדוארד אלבי, ז'אנין וורמס הגדרה: תיאטרון האבסורד ע"פ מרטין אסלין	אוריינות גלובלית/אוריינות מידע • יצירת חיבור בין המאפיינים הדרמטיים והבימתיים של הזרם ביחס ליוצר	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	חשיבה פרשנית • יצירת זיקה בין המאפיינים הדרמטיים והבימתיים של המחזה לבין הרקע התקופתי והפילוסופי לכתיבת המחזה	רקע היסטורי: • אקזיסטנציאליזם, מלחמות העולם • התנפצות האידיאולוגיות הגדולות השפעות אמנותיות: דאדא, פוטוריזם, סוריאליזם רכיבים דרמטיים: • מבנה עלילה – עלילה מעגלית ואפיזודלית • הכפלה וצבירה של דמויות, חפצים ומילים • עיסוק דרמטי ב"מצב האנושי" (<i>condition humaine</i>) • תגובת הצופה לתיאטרון האבסורד רכיבים בימתיים: • החלל בתיאטרון האבסורד • יחסי במה וחוצבמה • הוראות במה • שיח – צמצום ו/או עומס מילולי • היחלשות ופירוק השפה, ובמקומה דימויים בימתיים
מחזאות פוסט דרמטית בעידן הפוסטמודרני		
רעיון גדול לדוגמה: התמורות ההיסטוריות-חברתיות, התרבותיות והאמנותיות משתקפות במוסכמות התיאטרוניות של היצירות		
ידע	מיומנויות	ערכים
	אוריינות מידע • זיהוי המאפיינים והרכיבים • יצירת הקשר בין הלך הרוח של התקופה למוסכמות במחזות	רקע, מאפיינים ומושגים: • ספקנות כהלך רוח • שבירת ההרמטיות של העולם הבדיוני • התייחסות לאירועים חברתיים ואקטואליים (שימוש בפרוטוקולי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	חשיבה ביקורתית • היכולת לבחון את הטקסט בהקשר למודעות אישית ומציאות רלוונטית חשיבה יצירתית • היכולת לפרוץ את גבולות המדיום	חקירה, בהתכתבויות, בזיכרונות, בצורות טקסט אחרות שאינן דרמטיות) • עיסוק בתאוריות במדעי החברה • עיסוק מודע במדיום • הפרעה מכוונת בתהליך הפענוח של הצופה • אינטרטקסטואליות • ריבוי, רב ממדיות ובו זמניות • פלורליזם • מיזוג ועירוב ז'אנרים וסוגי מדיה (סרטי קולנוע, צילום, הקלטות קול, טלוויזיה כאמצעי תיאטרלי • מחזאים ומחזאיות לדוגמה: היינר מולר, קריל צ'רצ'יל, שרה קיין, ברנארד מארי קולטס, פלוריאן זלר
דרמה עברית ותיאטרון ישראלי		
רעיון גדול לדוגמה: התיאטרון הישראלי משמש כמרחב לליבון ובירור של סוגיות חברתיות פוליטיות ואידיאולוגיות המעסיקות את החברה הישראלית		
ידע	מיומנויות	ערכים
• התפתחות התיאטרון הישראלי • מוסדות תיאטרוניים והתגבשותם • אירועים תיאטרוניים נבחרים בתיאטרון הישראלי בהקשרם התקופתי • נושאי חתך בדרמה ובתיאטרון הישראלי: דמות הצבר, הבניות מגדריות, שואה בראי הדרמה, שסעים חברתיים ועוד	חשיבה ביקורתית • פענוח והבנה של קשרי הגומלין בין נושאים אמנותיים, פוליטיים וחברתיים בתקופה שהמחזה נכתב בה לבין נושאים המופיעים במחזה / בהצגה אוריינות מידע • פרשנויות של מחזות המבטאות הלכי רוח בחברה הישראלית	• הרחבה של הידע ההיסטורי של התלמידות והתלמידים ושל היכולת להתבוננות בטקסטים במבט פרשני ורלוונטי • גיבוש הזהות האישית והקולקטיבית של התלמידות והתלמידים באמצעות חשיפה לתרבות ישראלית

יחידה רביעית - מיומנויות ביצוע בתחום המשחק

היחידה נלמדת במהלך 3 שנים. מומלץ לשלבה בתוך הוראת היחידות האחרות ולבחון איך גופי הידע השונים יכולים לתמוך בלמידה המעשית ולהפך – איך התנסות מעשית יכולה לחזק ולבסס את הלמידה התיאורטית.

מטרות:

- פיתוח מיומנויות ביצוע (משחק, תנועה, עבודה קולית, הגשת טקסט וכו')
- חשיפה למגוון גישות בעבודת המשחק
- פיתוח הרגלי עבודה
- יישום היבטים תיאורטיים ותהליכי חקר בתהליכי יצירה
- פיתוח היצירות והביטוי האישי
- פיתוח מיומנות עבודת צוות, שיתוף פעולה ויצירת אנסמבל

דוגמאות לרעיונות גדולים הרלוונטיים להוראת היחידה

- עבודת המשחק על כל היבטיה מאפשרת גילום וייצוג של רעיונות אנושיים
- השחקן. יית כפרשן. יית של היצירה הינה. בעלת תפקיד תרבותי וחברתי משמעותי בחברה
- עבודת המשחק מבוססת על הקשר להיבטים תיאורטיים (גישות משחק ומיומנויות ביצוע) ולהבנתם

רעיונות גדולים, נושאים, מיומנויות וערכים:

רעיון גדול לדוגמה: עבודת המשחק מבוססת על הקשר להיבטים תיאורטיים (גישות משחק ומיומנויות ביצוע) ולהבנתם		
ידע	מיומנויות	ערכים
גישות משחק לפחות שתי גישות משחק שונות לבחירת המורה. לדוגמה: קונסטנטיין סטניסלבסקי, מייקל צ'וב, אוטה האגן, לי שטרסברג, קארל צ'אפק, ז'אק לקוק, וסבולוד מיירהולד, סנפורד מייזנר, רודולף לאבאן, ברטולט ברכט, פיטר ברוק, אן בוגרט, רינה ירושלמי, רות קנר	אוריינות מידע • היכרות עם סגנונות משחק שונים והבנת הקשר בין סגנון המשחק לבין גיבוש שפה בימתית חשיבה יצירתית • פיתוח הדמיון והגמישות של השחקן. יית באמצעות ההתנסות בסגנונות משחק שונים	• חינוך ליצירתיות • דיאלוג, הקשבה ותקשורת • פיתוח יכולת אמפתית והבנת האחר • המקצועיות בערך מנחה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	אוריינות לשונית - פיתוח יכולות הביטוי של התלמידים.ות באמצעות קריאה וניתוח של הטקסט - הבנת המושג "סיטואציה דרמטית" ותרומתה לעבודת המשחק חשיבה יצירתית וביקורתית - מיזוג ובחינה של המתח בין הפעולה הדרמטית לבין הפעולה הפיזית באופן המייצר פרשנות אישית הכוונה עצמית - פיתוח יכולות הנעה עצמית בתהליכי העבודה השונים ויישום הערות ומשובים	ניתוח טקסט למטרות ביצוע פעולה דרמטית, סיטואציה דרמטית, מהלך עלילה, קונפליקט נושא, ביט
	אוריינות מידע - הבנת הקשר שבין הטכניקות הנלמדות, יישומן ושכלול היכולות לבין מהות עבודת המשחק הכוונה עצמית – - יישום ומימוש היכולות הפיזיות בהקשרים יצירתיים	טכניקות לשכלול היכולות הפיזיות - חיקוי, תנועה, ריקוד, מימיקה, מסכות פנים - טכניקות משחק המבוססות על תנועה (לאבאן, לקוק ואחרים)
	אוריינות מידע - הבנת הקשר בין שכלול היכולות לבין מאפייני עבודת המשחק הכוונה עצמית - יישום ומימוש היכולות הפיזיות הנרכשות בהקשרים יצירתיים	טכניקות לשכלול יכולות קוליות פרוייקציה, דיקציה, תרגילי נשימה קצב, שירה
חינוך ללמידה ויצירה תוך שיתוף פעולה	אוריינות מידע והכוונה עצמית - יישום מושגים תיאורטיים בעבודה המשחקית מודעות חברתית - שכלול מיומנויות הקשבה	עבודה עם פרטנרים.ות פעולה-תגובה רצון ופעולה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמוניות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

חינוך לעבודת צוות	מודעות חברתית • היכרות עם המושג "עבודת אנסמבל" ככלי לעבודה	פיתוח עבודת אנסמבל ריכוז, הקשבה, קשר עין, אלתור
	אוריינות מידע, התנהלות חברתית • יישום טכניקות של עבודת אנסמבל ובחינתן כאמצעי ליצירת שפות תיאטרוניות חדשות	
	חשיבה יצירתית • בחינת נקודות מוצא שונות לעבודה התיאטרונית תוך פיתוח היצירות אוריינות מידע • שכלול אופני הביטוי המילוליים והלא מילוליים תוך התנסות מעשית	דמיון ויצירתיות זיכרון חושי ורגשי, עבודה עם דימוי, עבודה במרחב, קומפוזיציה יצירה אישית
	מודעות חברתית • חשיבה מטה-קוגניטיבית ופיתוח היכולת להתבונן בתהליכי העבודה האישיים והחברתיים חשיבה ביקורתית • חשיבה ביקורתית ביחס לעבודה האישית והקבוצתית ככלי לפיתוח אמנותי ואישי מודעות חברתית • ניהול תקשורת בין-אישית נעימה ומכבדת בתהליכים האמנותיים הקבוצתיים	מתן משוב – אישי ולעמיתים • הקשבה, אמפתיה, התבוננות • עבודה תהליכית, נקודות לשיפור נקודות לשימור, משוב אמ"ת (ידע, מיומנויות, הרגלים)
	מודעות עצמית, חשיבה ביקורתית • פיתוח מיומנויות של רפלקציה אישית	רפלקציה עצמית והתבוננות בתהליך אישי

יחידה חמישית: תפקידי היוצרות והיוצרים ותהליכי הפקה

היחידה נלמדת במהלך 3 שנים. מומלץ לשלבה בתוך הוראת היחידות האחרות, תוך התמקדות ברכישת מיומנויות וכלים ליישום במסגרת פרויקטים שונים ובהפקת הבגרות המעשית.

מטרות:

- פיתוח מיומנויות יצירה (בימוי, עיצוב תפאורה, תלבושות, תאורה, תנועה, דרמטורגיה, מוסיקה וסאונד)
- יישום היבטים תיאורטיים ותהליכי חקר בתהליכי יצירה
- פיתוח היצירות והביטוי האישי
- פיתוח מיומנות עבודת צוות, שיתוף פעולה ויצירת אנסמבל לקראת תוצר אמנותי משותף

דוגמאות לרעיונות גדולים הרלוונטיים להוראת היחידה

- היצירה הבימתית היא תוצר של חקר ופרשנות המתממשים במגוון רכיבים תיאטרוניים – דרמטיים ובימתיים
- הדיאלוג בין היוצרים. ובין עצמם. ובין היוצרים. וליצירה ולקהל הוא לב לבה של היצירה התיאטרונית
- רכיבי ההפקה (תפאורה, תלבושות, סאונד, מוסיקה, תאורה) מעצבים את העולם המיוצג והמוצג במבט פרשני

נושאים ומיומנויות הנלמדים ביחידה החמישית:

רעיון גדול לדוגמה: הדיאלוג בין היוצרים והיוצרות לבין עצמם. ובין היוצרים והיוצרות ליצירה ולקהל הוא לב לבה של היצירה התיאטרונית		
ידע	מיומנויות	ערכים
איתור נושאים בטקסט • פענוח עלילה • פענוח קונפליקטים • ניתוח דמויות ומערכות יחסים במחזה • פענוח מושגי החלל והזמן הקיימים במחזה הנלמד	אוריינות לשונית • איתור וניסוח נושאים, שאלות, קונפליקטים ודימויים מתוך טקסט תיאטרוני כשלב בעבודת החקר לקראת הפקה	• עבודת צוות ודיאלוג בין יוצרים. ו. • חשיבה רחבת אופקים • חשיבה אסתטית • חשיפה לאמנות ותרבות • חשיבה יצירתית • התיאטרון כבעל תפקיד חברתי-קהילתי • אמפתיה ואימוץ נקודת מבט שונות • ביטוי יצירתי אישי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	אוריינות מידע - פיתוח מיומנויות חקר כאמצעי להעשרת העבודה הבימתית/היצירה הכוונה עצמית - יצירת הקשרים בין המקורות לשאלה פורייה ויציאה לפעולה אמנותית/ביקורתית בעקבות כך	מקורות מידע ומקורות השראה – אבני דרך בתכנון הפקה: מקור חוץ-תיאטרוני מקור תיאטרוני
	חשיבה יצירתית - יצירת הקשרים בין צורה לתוכן, בין רעיון לבין מימושו בתהליכי העבודה לקראת הפקה אוריינות חזותית - הבנת המושג פרשנות, אופן פעולתו ואופן יישומו בתהליכי הלמידה השונים – עיוניים ומעשיים כאחד אוריינות מידע - הכרות עם גישות בימוי ובמאים ובמאיות חשיבה יצירתית פיתוח חשיבה תיאורטית ויישומית בתהליכי העבודה והיצירה	מפרשנות לביצוע בימתי – בניית תפיסה בימתית מבוססת פרשנות - עבודה עם דימוי בימתי - מיזנסצנה - תפיסה ועיצוב של חלל - קונספציה - אמירה כוללת גישות בימוי – תאוריה והתנסות דוגמאות: קונסטנטין סטניסלבסקי, ברטולט ברכט, פיטר ברוק, אריאן מנושקין, יז'י גרוטובסקי, אן בוגרט, אוגוסטו בואל, יוסי יזרעאלי, ייבגני אריה, רות קנר, מור פרנק תיאטרון , devised
	אוריינות מידע - היכרות עם ההיבט התיאורטי של גישות בימוי שונות בארץ חשיבה יצירתית - יישום הגישות הנלמדות בעבודת הבימוי בתהליך העבודה לקראת הפקה	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	מוסיקה • סגנונות מוסיקליים • תפקידיהם של המוסיקה והאפקטים הקוליים ביצירת חוויה תיאטרונית שלמה (לדוגמה: אווירה, זמן, מקום, לייט-מוטיב, מוסכמה מוסיקלית וכו')	אוריינות מידע • היכרות עם ההיבט התיאורטי של מוסיקה וסאונד לתיאטרון אוריינות דיגיטלית • מימוש ההיבט התיאורטי של התחום בהפקה תוך התנסות בעבודה עם מוסיקה והאמצעים השונים להפקתה חשיבה ביקורתית ביצוע רפלקציה תוך כדי התהליך ביחס לשימוש במוסיקה בהפקה
	תפאורה ואביזרים • רכיבים בימתיים ותפקידם ביצירה • דימוי בימתי • התנסות בבניית מודל • התנסות בהדמיה/שרטוט, לוח השראות	אוריינות מידע • היכרות עם ההיבט התיאורטי של תפאורה ואביזרים לתיאטרון • בדיקה לתולדות התחום של עיצוב הבמה
	תלבושות ואביזרים • מאפיון לעיצוב דמות באמצעות תלבושת • רכיבים בימתיים ותפקידם ביצירה • דימוי ומשמעות	אוריינות מידע • היכרות עם ההיבט התיאורטי של עיצוב תלבושות לתיאטרון אוריינות חזותית • בחירות עיצוביות הלכה למעשה בעקבות מאגר השראות חשיבה ביקורתית בחינת תהליך עיצוב התלבושות
	תנועה לתיאטרון • יצירת שפה תנועתית • עיצוב דמות ועבודת המשחק בהיבט פיזי • מיזנסצנות ומוסכמות תנועתיות	אוריינות מידע • היכרות עם ההיבט התיאורטי של תנועה לתיאטרון חשיבה יצירתית • בחירות עיצוביות הלכה למעשה בעקבות מאגר השראות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	דרמטורגיה • כתיבה ועריכה • חקר תקופה וההקשר לטקסט • ביטוי יצירתי אישי • בחינת התרגום והמעברים הבין-תרבותיים	אוריינות מידע • היכרות עם ההיבט התיאורטי של דרמטורגיה לתיאטרון חשיבה יצירתית • מימוש ההיבט התיאורטי של התחום בהפקה חשיבה ביקורתית • ביצוע רפלקציה תוך כדי התהליך ובסיומו
	תאורה • טכניקה וסגנון, סוגי פנסים, תורת הצבעים, שימושי התאורה	אוריינות דיגיטלית • היכרות עם ההיבט התיאורטי והטכנולוגי של תאורה לתיאטרון ברמה העיצובית והטכנית חשיבה יצירתית • מימוש ההיבט התיאורטי של התחום בהפקה ובחינת תרומתו לתוצר הסופי ולתפיסת הבימוי הכוללת חשיבה ביקורתית • ביצוע רפלקציה תוך כדי התהליך ובסיומו ובחינת תרומת התאורה לתוצר הסופי
חינוך לעבודת צוות ושיתוף פעולה	ניהול הפקה • ניהול לוחות זמנים, תיעוד חזרות • ניהול תקציב, שיווק ויח"צ • עריכת תכניה ועיצוב כרזה	אוריינות מידע • הבנת חשיבות העבודה על פי לוחות זמנים כאמצעי להשגת תוצר אמנותי רצוי הכוונה עצמית • יכולת תיאום בין גורמים שונים והנעת הקבוצה לפעולה התנהלות חברתית • ניהול קבוצה תוך גילוי יחסי אנוש ופיתוח אסרטיביות, הבנת הקשר

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	שבין שכלול היכולות המקצועיות לבין איכות התוצר הבימתי חשיבה יצירתית • יישום ומימוש היכולות המקצועיות בתחום ההפקתי בהקשרים יצירתיים באופן המסייע למציאת פתרונות לסיטואציות הפקתיות מורכבות	
--	---	--

מסלול עיצוב במה

מבוא/רציונל

הרב-תחומיות הטמונה בלימודי התיאטרון מרחיבה את דעתם של הלומדים והלומדות ומכשירה אותם. למחקר ולפרשנות, וגם מאפשרת להם. לחוות תהליכים יצירתיים במסלולי למידה שונים. כיום התלמידים.ות נחשפים.ות לגודש של גירויים חזותיים, לשפות ולסוגי מדיה שונים, כאלה המשנים ומרחיבים את מסגרות הלמידה. טשטוש הגבולות בין האמנויות מחדד את חשיבות העיסוק בנושאי עיצוב במה. לפיכך ועל רקע הדרישה מהשדה, נכון יהיה להרחיב את מסגרת לימודי התיאטרון ולהציע לבתי הספר מסלול לימודים נוסף: מסלול עיצוב במה (עיצוב תפאורה, תלבושות, סאונד ותאורה). מורים יוכלו לבחור להתמקד ב 2 תחומים מתוך 4 התחומים שצוינו.

מסלול זה יקנה לתלמידים ולתלמידות הבנה של מושגים בתחום עיצוב הבמה, היכרות עם מסורות ומוסכמות לאורך ההיסטוריה והתנסות בהיבטים תיאורטיים ומעשיים של תחום העיצוב. תהליכי הלמידה יכוונו לכך שהתלמידות והתלמידים יפתחו וירכשו מיומנויות קוגניטיביות הכוללות יכולת להבין טקסט דרמטי, לנתח אותו, לצרפו לידע נוסף וליישם את הידע הנרכש בהקשרים רחבים, עיצוביים, כמו גם מיומנויות אישיות ובינאישיות בתהליכי עבודה ויצירה בצוות.

החשיפה לשפה אמנותית וטכנולוגית תאפשר לתלמידים ולתלמידות אופק מקצועי גם בהמשך כחלק מהכשרתם להיות בוגרים.ות בעלי.ות מיומנויות הרלוונטיות למאה ה-21.

מגמות יוכלו לבחור ללמד מסלול אחד או להפריד כיתה לשני מסלולים (מסלול משחק ובימוי ומסלול עיצוב במה) כאשר 3 יחידות ילמדו במסגרת משותפת. תלמידי ותלמידות העיצוב ילמדו יחד עם תלמידי ותלמידות המשחק והבימוי. היחידה הרביעית והחמישית ילמדו בנפרד ויבחנו בנפרד.

מטרות

- פיתוח מיומנויות לשילוב בין הממד החזותי לבין הממד המילולי ומתן פרשנות לטקסט דרמטי
- פיתוח מיומנויות לביטוי רעיונות באמצעות דימויים חזותיים, צורה, צבע, קו, חומר, סאונד
- פיתוח מיומנויות ליצירת רישומים ומודלים בתהליך היצירה
- פיתוח המיומנות המילולית להסביר את הבחירות העיצוביות בכתב ובע"פ
- פיתוח מיומנות לחשיבה ביקורתית ורפלקטיבית באמצעות משוב אישי ומשוב עמיתים.ות

- פיתוח המיומנות להפקת עבודות ופרויקטים בתהליך חקר

יחידות נלמדות במסגרת 5 יחידות:

היחידות מאפשרות בחירה של מחזות והצגות ושילוב של נושאים על פי החלטת המורה:

יחידה ראשונה - רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע:

- א. ייחודו של המדיום, מוסכמות ורכיבי השפה התיאטרונית בתיאטרון דרמטי (מבוסס מחזה), ממחזה להצגה
ב. סוגי מופע – נושא אחד לבחירת המורה מתוך מאגר נושאים (אמנות המופע (פרפורמנס), תיאטרון מחול, תיאטרון מוסיקלי (מחזות זמר, אופרה), תיאטרון חזותי (בובות, חפצים), תיאטרון בעל זיקה קהילתית

יחידה שנייה- דרמה ותיאטרון החל מהמאה ה- 5 לפנה"ס ועד אמצע המאה ה-19

יחידה שלישית - דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי - מאמצע המאה ה-19 ועד היום

יחידה רביעית- עיצוב תפאורה/ תלבושות/ תאורה [על פי החלטת בית הספר]

יחידה חמישית- עיצוב תפאורה/ תלבושות/ תאורה [על פי החלטת בית הספר] ותהליכי הפקה

מסגרת ההיבחנות במסלול עיצוב במה

- **היחידה הראשונה** - רכיבי האירוע התיאטרוני וסוגי מופע - הערכה חלופית, מתבצעת בכיתות י' ו-י"א
- **היחידה השנייה** - דרמה ותיאטרון החל מהמאה ה- 5 לפנה"ס עד אמצע המאה ה- 19 – הערכה חלופית מתבצעת בכיתות י' ו-י"א ובחינה מסורתית נערכת בכיתה י"ב
- **היחידה השלישית** - דרמה ותיאטרון עולמי ומקומי- אמצע המאה ה- 19 עד היום – הערכה חלופית מתבצעת בכיתות י' ו-י"א ובחינה מסורתית נערכת בכיתה י"ב
- **היחידות הרביעית והחמישית** נבחנות במסגרת הבחינה המסכמת החיצונית ובהתאם לתחום הלמידה הספציפי של התלמידים.ות: עיצוב תפאורה ואביזרים, עיצוב תלבושות, עיצוב תאורה
- פרויקט הסיום של תלמידי ותלמידות מסלול עיצוב במה **נפרד** מפרויקט הסיום של תלמידי ותלמידות המשחק, הבימוי וההפקה

דוגמאות לרעיונות גדולים:

- מציאות חברתית אמונית ותרבותית משפיעה על יוצרים ועל מוסכמות בעיצוב במה
- הדיאלוג של המעצבים עם שאר היוצרים.ות, עם הטקסט והמרחב, מבוסס על פענוח, פרשנות ובחירות אמוניות

נושאים, מיומנויות וערכים הנלמדים ביחידה הרביעית וחמישית:

רעיון גדול לדוגמה: מציאות חברתית, אמונית ותרבותית משפיעה על יוצרים ויוצרות ועל מוסכמות בעיצוב		
ידע	מיומנויות	ערכים
תחנות משמעותיות בתולדות האמנות והעיצוב כרקע להבנת מוסכמות בעיצוב	אוריינות מידע • איתור מידע ממקורות שונים בתולדות האמנות ומיזוג המידע להבנת ההשפעות של האמנות על עיצוב במה	השכלה כללית והרחבת אופקים
הייחודיות של עיצוב במה בהשוואה לאמנות פיסול, ציור, צילום	חשיבה ביקורתית • היכולת לבחון ולהעריך מידע, באופן מושכל • היכולת להשוות בין האמנויות השונות	
הכרות עם יוצרים ויוצרות מרכזיים.ות בתחומי עיצוב	אוריינות מידע • איתור מידע ממקורות שונים	
הבנת תרומת רכיבי העיצוב להפקה	חשיבה פרשנית וביקורתית • היכולת לבחון רעיונות והקשרים בין רכיבי הדרמה לבחירה של פרטי העיצוב	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	סוגי במות • מרחבים משתנים • יחסי קהל במה	אוריינות מידע • איתור מידע ממקורות שונים • הבנה וניתוח של הנתונים הפיזיים במרחב כמייצרים עולם תיאטרלי
פיתוח חשיבה ביקורתית ואסתטית	פרשנות בימתית מהי? • המעבר הפרשני מטקסט מילולי למרחב פיזי	חשיבה פרשנית וביקורתית חשיבה יצירתית • היכולת לדמיין טקסט מילולי ולהפוך אותו לתמונה בימתית
	אפיון הבמה • מגבלות ויתרונות של סוגי במה • המרחב הפיזי – ניצול נתוני המרחב לטובת ההפקה	חשיבה ביקורתית • היכולת לבחון ולהעריך מרחב פיזי ולהבין את פוטנציאלו והמגבלות ביצירת מרחב תיאטרלי
	הכרות עם חומרים (רישום, ציור, קולאז')	אוריינות מידע • איתור מידע ממקורות שונים
	הבניית תהליך העיצוב (תפאורה/ תלבושות/ תאורה/ סאונד)	חשיבה פרשנית ויצירתית • היכולת ליצור קשר בין טקסט דרמטי לבין פוטנציאל העיצוב והמהלך היצירתי הנדרש
	בניית מאקט • העתק מציאות לקנה מידה	חשיבה יצירתית • תרגום מסקנות לפעולות קונקרטיות ולתוצרים
	תולדות עיצוב תלבושות • זרמים וסגנונות במאות ה-20 וה-21	אוריינות מידע- • ארגון ומיון מידע מיזוג בין מקורות מידע

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמוניות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

רעיון גדול לדוגמה: הדיאלוג של המעצבים והמעצבות עם הטקסט והמרחב מבוסס על פענוח, פרשנות ועיצוב הקשרים בין הרכיבים השונים בתהליך היצירה		
• יצירת לוח השראות • תהליך חקר • יצירת הקשרים בין דימויים	חשיבה יצירתית • שאילת שאלות וחקירת כיווני פרשנות חשיבה פרשנית • איתור מקורות שונים • היכולת ליצור הקשרים בין מקורות, רעיונות ודימויים שונים	
האור כמרכיב אסתטי במרחב	חשיבה יצירתית ופרשנית • היכולת לדמיין רעיונות מופשטים • יצירת קשר בין מצבי תאורה משתנים לרעיונות, מצבים	
התבוננות במקור האור כחווית גילוי וכמקור להבנה • כיצד תאורה משמשת לעיצוב של מקום וזמן, תחושה, מצב רגשי ואווירה	חשיבה יצירתית ופרשנית • היכולת לבחון מצבי תאורה באופן המאפשר הבנה של תרומת אמצעי התאורה	
הכרת תכונות האור • עיצוב במה באמצעות עוצמה, כיוון, חלוקה, צבע ותנועה של אור	אוריינות מידע • מיזוג של מקורות מידע, ארגון ומיון מידע	
הכרות עם: מערכת הפעלה פנסים, צוגים, דימרים, מחשב או מערכת ידנית	אוריינות מידע • מיזוג מקורות מידע	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

	יצירת דימוי חזותי • יצירת עולם, שפה בימתית	חשיבה יצירתית ופרשנית • מיזוג של מקורות חזותיים • זיהוי יחסים וחיבורים חדשים • שימוש בידע קיים בהקשרים חדשים
	• הקשר בין מהלך דרמטי מילולי לבין מהלך דרמטי חזותי	חשיבה פרשנית • מיזוג בין רעיונות ופרטי מידע כדי ליצור ידע/ תוצר חדש
	ממחזה לעיצוב במה: • עבודה על פרויקט סיום. עיצוב מרחב/עיצוב תלבושות/ עיצוב תאורה	חשיבה פרשנית וחשיבה יצירתית • היכולת לדמיין רעיונות מופשטים ואופן מימושם באמצעות עיצוב מרחב, תלבושות, אביזרים ותאורה

רשימה ביבליוגרפית עבור היחידה הראשונה – חטיבה א'

- אוריין דן, התפאורה בדרמה ובתיאטרון, המכון להוראת המדעים ולשיפור דרכי ההוראה, 1980
- אוריין דן, להבין תיאטרון, סל תרבות ארצי - החברה למתנ"סים, 2001
- אוריין דן, דרמה ותיאטרון, אור-עם, 1988
- אוריין דן, מבוא לדרמה, אור-עם, 2018
- אוריין דן, ממחזה להצגה, אור-עם, 1988
- אוריין דן, גילולה לאה, קומדיה: מאריסטופנס עד סיינפלד, האוניברסיטה הפתוחה, 2017
- ברוק פיטר, החלל הריק, אור-עם, 1991
- ברוקט אוסקר ג, תולדות הדרמה והתיאטרון, מודן, 1998
- גורביץ' דוד, דן ערב, אנציקלופדיה של הרעיונות, בבל, 2012
- הייזנר זמירה, חזקיה, קרין, החוויה התאטרונית: מבוא לדרמה ולתיאטרון, האוניברסיטה הפתוחה, 2006
- חיים נגיד, שפת הבמה, הוצאת סל תרבות ארצי – המחלקה למתנ"סים, 2002
- פלדמן בלהה, שלוש גישות לאמנות המשחק: סטניסלבסקי, צ'כוב וגרוטובסקי, ספרא, 2011
- רוזיק אליהו, אוריינות לא מילולית – החשיבה הדימוית, 2013
- רוזיק אליהו, יסודות ניתוח המחזה, אור-עם, 1992
- רוזיק אליהו, שפת התיאטרון, דביר, 1991

רשימה ביבליוגרפית יחידה ראשונה חטיבה ב' - סוגי מופע

- ארטו אנטונו, התיאטרון וכפילו בבל, 1995
- בן-שאול דפנה, המורה בור, הארנבת מתה, האנטינומיה הפדגוגית של המופע, מעקף 13
- בן-שאול, דפנה תאטרון סיפור, "תפקיד המספרת: על היוצרת רות קנר" בתוך מותר 12, 107-118, 2004
- בן ישראל מרית ורוני מוסנזון נלקן, חפץ לב: יסודות תאטרון הבובות האמנותי, כרמל, 2009
- בדש רינה, תיאטרונמחול: רשת של מרחבי הבעה, רסלינג 2021
- בירגר פיטר, תיאוריה של האוונגרד, רסלינג, 2007
- ברטון אנדרה, אדורנו תיאודור, המניפסטים של הסוריאליזם, ספרית פועלים 1986
- גורביץ' דוד, פוסטמודרניזם תרבות וספרות בסוף המאה ה-20, דביר, 1997
- גורביץ' דוד, דן ערב, אנציקלופדיה של הרעיונות: תרבות, מחשבה, תקשורת, בבל, 2012
- הררי דרור, מופע העצמי, פרפורמנס ארט וייצוג העצמי, הוצאת רסלינג, 2014
- הרשב בנימין, מניפסטים של מודרניזם, כרמל, 2001
- זוהר אוריאל, פגישות עם פיטר ברוק, 1990
- יואלי נעמי, תאטרון בובות וילדים: ממשחק לאמנות, צורות תאטרון, סל תרבות ארצי, 2008
- ליפשיץ יאיר, פדגוגיה, פרפורמנס, ושאלת הידע: מבט מקומי, מעקף, מיצג ותיאטרון חזותי
- לב-אלג'ם שולמית, ניצבים בקדמת הבמה: מחאה, חגיגה וחתרנות בתיאטרון הקהילתי, אוניברסיטת חיפה ופרדס, 2010

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

- סרבוס, נ', פינה באוש תאטרון המחול, רמת השרון, 2012
- עפרת גדעון, התיאטרון הראדיקלי: התיאטרון החדש של סוף שנות השישים, האוניברסיטה העברית, 1976
- עפרת הדס, מציאות רבה מדי על אומנות המופע, הקיבוץ המאוחד, 2008
- עפרת הדס, שיחות עם בובה - על תיאטרון בובות בן-זמננו, סל תרבות ארצי
- פימנטל דרור, אסתטיקה, (פרק ראשון ע"מ 11-17), (פרק שני ע"מ 18-32), (פרק שלישי ע"מ 93-107), (פרק 15 ע"מ 240-259)
- קבוצת רות קנר, עלילה מקומית, הוצאת אסיה 2021
- קנר רות, תאטרון-סיפור: אפיון הטכניקות הבימתיות, חיבור לצורך קבלת תואר מוסמך M.F.A. בהנחיית פרופ' רינהרט טניה, מקובצים למדונה: ייצוג וסובייקט באמנות המאה העשרים, הקיבוץ המאוחד, 2000

- Bennett, Susan, Theatre Audiences: a Theory of Production and Reception. Routledge, 1997
- Boal, Augusto Theater of the Oppressed. New York: Theatre Communications Group, 1993
- Boal, Augusto Games for Actors and Non-Actors, Routledge, 2002
- Carlson, Marvin, Theatre Semiotics: Signs of Life. Indiana University Press, 1990.
- Kowzan, Tadeusz, The Sign in the Theatre. Diogenes 61 (1968), pp. 52-80.
- Schechner, Richard, An Introduction to Performance Studies. Routledge, 2013

רשימה ביבליוגרפית יחידה שניה ושלישית

- אהרונסון-להבי, שרון, מגדר ופמיניזם בתיאטרון המודרני, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2013
- אוריין דן, דרמה טלוויזיונית, מכון מופ"ת
- אוריין דן, ולא גילולה (עורכים). קומדיה : מאריסטופנס עד סיינפלד, האוניברסיטה הפתוחה, 2017
- אלכסנדר דוד, מבוא לתולדות התיאטרון המערבי (במאות 17-20, מרכז ישראלי לדרמה ליד בית צבי, 1986
- אסלין מרטין, תיאטרון האבסורד, זמורה-ביתן, 1985
- אריסטו, פואטיקה, תרגום יואב רינן, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, 2003
- ארנדט חנה. על ברטולט ברכט, רסלינג, 2015
- ברגסון אנרי, הצחוק, ראובן מס, 1962
- גדי, דוד ועופר שיף (עורכים). השואה ואנחנו בתיאטרון הישראלי, מכון בן-גוריון לחקר הציונות, 2022
- ג'יימסון פרדריק, המפנה התרבותי מבוחר כתבים על הפוסטמודרני, רסלינג 1998
- גרינבלט, סטיבן, להיות או לא להיות שייקספיר, תרגום: מיכל קירזנר-אפלבוים, ידיעות ספרים, 2010
- זר-ציון, שלי, גד קינר ודורית ירושלמי עורכים. הבימה: עיונים חדשים בתיאטרון לאומי. רסלינג, תל אביב: 2017.
- ירושלמי דורית, דרך הבימוי: על במאים בתיאטרון הישראלי, באר שבע ותל אביב: מכון הקשרים דביר וכנרת זמורה ביתן, 2013

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על הוראת התיאטרון

- כספי זהבה וקינר, גד (עורכים), צפייה חוזרת: עיון מחודש במחזאות מקור, הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, 2013
- כספי זהבה, היושבים בחושך: עולמו הדרמטי של חנוך לוין: סובייקט, מחבר, צופים. מרכז הקשרים, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, 2005
- לאור יצחק (עורך), ספר ברכת, מטעם, 2011
- ליפשיץ יאיר, מסורת מגולמת בגוף: ביצועים תיאטרוניים של טקסטים יהודיים, כנרת זמורה ביתן, 2016
- מגד מתי, הדרמה המודרנית: מבואות ומקורות, מהד' ג. מסדה, 1976
- סובר אריה, הומור: בדרכו של האדם הצוחק, כרמל, 2009
- עוז אברהם, התיאטרון הפוליטי, זמורה ביתן, 1999
- עוז, אברהם. היצירה השייקספירית. האוניברסיטה המשודרת, 2006
- עפרת גדעון, על האסתטיקה של התיאטרון האפי: "האורגנון הקטן" לברטולד ברכת, צ'ריקובר, 1969
- פריי נורת'רופ, אנטומיה של ביקורת, דביר, 2016
- שונמי גדעון, אוונגרד ומהפכה בדרמה של המאה העשרים, אור-עם, 1992
- שונמי, גדעון, הדרמה הריאליסטית והאמריקאית בת-זמננו: האהיל הצבעוני והעץ השבור טנסי ויליאמס וארתור מילר, אור-עם, 2011
- שונמי גדעון, הטרקלין, הטירה והגן: ייצוג ומציאות בדרמה המודרנית, אור-עם, 1988
- שונמי, גדעון, איבסן - מריאליזם לטרגדיה: עיונים התבנית ובמשמעות של מחזות-הפרוזה, עקד, 1983
- Adler, Stella. Stella Adler on Ibsen, Strindberg, and Chekhov. Knopf Doubleday, 2011.
- Lavery Carl and Clare Finburgh (eds.), Rethinking the Theatre of the Absurd: Ecology, the Environment and the Greening of the Modern Stage. Bloomsbury, 2015
- Lehmann, Hans-Thies. Postdramatic Theatre. Trans. Karen Jurs-Munby. Routledge, 2006.
- Nevitt, Marcus and Tanya Pollard (eds.). Reader in Tragedy: an Anthology of Classical Criticism to Contemporary Theory, Bloomsbury, 2019.
- Pizzato, Mark, Mapping Global Theatre Histories, Palgrave Macmillan, 2019.
- Romanska, Magda and Alan Ackerman (eds.), Reader in Comedy: an Anthology of Theory and Criticism, Bloomsbury, 2017.
- Silberman Marc, Steve Giles and Tom Kuhn (eds.), Brecht on Theatre (3rd edition). Bloomsbury, 2015.
- Shem-Tov, Naphtaly, Israeli Theatre – Mizrahi Jews and Self Representation, London and New York: Routledge, 2021
- Wiles, David, A Short History of Western Performance ,Cambridge University Press, 2003

רשימה ביבליוגרפית יחידה רביעית

- ג'ונסטון, קית'. אימפרו: אימפרוביזציה ותיאטרון, תרגום יהב גל, פרדס, 2016.
- דידרו, דני ופון קלייסט, השחקן ועל תיאטרון המריונטות, ספרית פועלים, 1983
- ירושלמי רינה, תנועה לעבר משמעות: החופש לשחק, רסלינג, 2020
- סטניסלבסקי, קונסטנטין סרגייביץ, חיי באמנות, מסדה, 1942
- סטניסלבסקי, קונסטנטין סרגייביץ, אנטון פפרני, מתתיהו ראובן. עבודת השחקן על עצמו בתהליך היצירתי של החוויה : יומנו של תלמיד, כתב הוצאה לאור, 2020
- עפרת גדעון, על האסתטיקה של התיאטרון האפי: "האורגנון הקטן" לברטולד ברכט, צ'ריקובר, 1969
- פלדמן בלהה, שלוש גישות לאמנות המשחק : סטניסלבסקי, צ'וב וגרוטובסקי, תיאוריות ותרגילים, ספרא, 2011
- צ'וב מיכאיל אלכסנדרוביץ', על טכניקת המשחק, אסיה, 2019
- לברני רולניק, חיים בתוך סיפור: תיאטרון פלייבק ואמנות האימפרוביזציה. הקיבוץ המאוחד, 2009
- Bogart, Anne and Tina Landau, The Viewpoints Book: A Practical Guide to Viewpoints and Composition. Theatre Communications Group, 2005
- Lecoq, Jacques, The Moving Body: Teaching Creative Theatre, Trans David Bradby, Routledge, 2002
- Zarilli, Phillip B. ed. Acting (Re) Considered: A Theoretical and Practical Guide, Routledge, 2002

רשימה ביבליוגרפית יחידה חמישית

- איתן רויטל, ריקוד העקרב, יוסי יזרעאלי, יצירתו ושיטתו, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2018
- ירושלמי דורית, דרך הבימוי; על בימאים בתיאטרון, הוצאת כינרת זמורה דביר, 2013
- שפי מאירה, צופן הדימויים, הממד החזותי בתיאטרון המערבי, הוצאת רסלינג, 2017
- תורן רוני, בקנה מידה אחד לאחד, שיחות על שפת במה, קו אדום אמנות, 2021
- Aston, Elaine. Feminist Theatre Practice: a Handbook, Routledge, 1999.
- Collins, Jane and Andrew Nesbit (eds), Theatre and Performance Design: a Reader in Scenography, Routledge, 2010.
- Shevtsova, Maria and Christopher Innes, The Cambridge Introduction to Theatre Directing, Cambridge University Press, 2013